

Ксенія Володимирівна ЮРТАЄВА,
кандидат юридичних наук, доцент кафедри
кримінального права і кримінології
(Харківський національний університет
внутрішніх справ, Харків, Україна)

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ В УКРАЇНІ

На підставі аналізу кількісних і якісних показників економічної злочинності в статті визначено сучасні тенденції економічної злочинності в Україні. Проаналізовано зміни у детермінаційному комплексі економічної злочинності в Україні за останні п'ять років. Робиться висновок щодо необхідності врахування встановлених тенденцій економічної злочинності під час розробки комплексної стратегії протидії цьому виду злочинності.

Ключові слова: економічна злочинність, тенденції, кількісні та якісні показники, детермінанти, протидія.

Постановка проблеми. Економіка є базисом існування та стабільного розвитку будь-якої сучасної держави. Відповідно, формування ефективної системи економічних відносин, стійкої до негативних зовнішніх впливів та водночас інтегрованої до міжнародного економічного простору, є одним із найважливіших завдань національної політики держави. Стратегія національної безпеки України, затверджена Указом Президента України від 26 травня 2015 р. № 287/2015, визнала забезпечення економічної безпеки одним з основних напрямів державної політики України [1]. У ній справедливо зазначено, що економічна безпека може бути досягнута лише у поєднанні розвитку внутрішньо- й

зовнішньоекономічних відносин і системної протидії організованій економічній злочинності й «тінізації» економіки. У зв'язку з цим протидія економічній злочинності залишається не лише одним із пріоритетних завдань правоохоронних органів, а й базою забезпечення національної безпеки України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням визначення феномена та протидії економічній злочинності присвятила свої роботи значна кількість вітчизняних науковців. Із найбільш вагомих досліджень з цієї тематики слід відзначити роботи А. М. Бойка, А. Ф. Волобуєва, Н. О. Гуторової, В. М. Дрьоміна, О. Г. Кальмана, І. В. Маслія, П. І. Орлова, В. М. Поповича, Є. Л. Стрельцова та ін. Окремі питання кримінально-правової характеристики сучасної економічної злочинності в Україні висвітлено у роботах Б. М. Головкина, О. Є. Користіна, Т. В. Мельничук, М. М. Олашин, С. С. Чернявського та ін. Проте зміни соціально-політичних умов існування українського суспільства за останні п'ять років, розгортання в її східних регіонах збройного протистояння й пов'язані з цим кризові явища в економіці зумовлюють необхідність перегляду основних показників і детермінант економічної злочинності в Україні.

Мета дослідження – визначення сучасних тенденцій економічної злочинності в Україні як важливої умови розробки стратегії протидії зазначеному виду злочинності.

Виклад основного матеріалу. Ефективність протидії злочинності безпосередньо залежить від отримання повної та достовірної інформації щодо кількісних і якісних показників певного виду злочинів та визначення тенденцій розвитку досліджуваного феномену. Однією з проблем протидії економічній злочинності в Україні вбачається наявність значних складностей у визначенні її кількісних і якісних показників. З одного боку, це пов'язано зі внесенням значних змін до Кримінального кодексу України (далі – КК України) щодо відповідальності за економічні злочини, з іншого – з відсутністю єдиної статистичної звітності щодо вчинених економічних злочинів. Окрім того, під час аналізу статистичної інформації й тенденцій поширення економічних злочинів необхідно враховувати той факт, що з 2014 р. до офіційної статистики не включаються дані щодо Луганської та Донецької областей та Автономної Республіки Крим.

Так, протягом 2001–2010 років спостерігаються хвилеподібні зміни у кількісних показниках економічної злочинності: з 2001 по 2005 роки кількість зареєстрованих економічних злочинів збільшилася майже на 8 %, з 2005 по 2010 роки (крім 2007 р.) – зменшилася на 20 %. У зв'язку з внесенням у 2011 р. значних змін до КК України в частині кримінальної відповідальності за економічні злочини, а також у зв'язку зі змінами у веденні статистичної звітності щодо вказаної категорії злочинів визначення та порівняння показників економічної злочинності в період з 2011 по 2015 роки виявляється досить проблематичним. Єдиної статистичної звітності щодо показників економічної злочинності в Україні наразі не існує. Згідно зі статистикою Генеральної прокуратури України за останні

п'ять років кількість злочинів у сфері господарської діяльності, які посідають провідне місце у структурі економічної злочинності, зменшилася майже вдвічі – з 6026 кримінальних правопорушень у 2013 р. до 3320 у 2017. р. При цьому лише в третині випадків кримінальних правопорушень у вказаній сфері, зареєстрованих у 2017 р., особам було вручено повідомлення про підозру [2].

Фахівці зазначають, що зменшення кількості зареєстрованих злочинів у сфері господарської діяльності свідчить про значне зниження активності правоохоронців у виявленні економічних злочинів, при чому у 2017 р. майже 75 % всіх розпочатих кримінальних проваджень щодо злочинів у сфері господарської діяльності були порушені лише за шістьма статтями, передбачених у відповідному розділі КК України: ст. 199 КК (18 %), ст. 213 КК (15 %), ст. 212 КК (15 %), ст. 205 КК (9 %), ст. 204 КК (9 %) і ст. 2032 КК (9 %) [3]. Водночас у правоохоронній практиці майже повністю відсутні факти виявлення кримінальних правопорушень, передбачених ст. 210 КК України «Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням» (0,5 %) і ст. 210 КК України «Видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону» (0 %). Це вказує на певну вибірковість дій правоохоронних органів у протидії злочинам у сфері господарської діяльності.

Останніми роками спостерігається тенденція щодо збільшення кількості виявлених кримінальних правопорушень, учинених на підприємствах, установах та організаціях. Зазначена статистика подається до Генеральної прокуратури України лише з 2016 р. Із вищевказаних кримінальних правопорушень до економічної злочинності можна віднести лише зареєстровані привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, а також злочини у сфері господарчої та службової діяльності. Так, у 2016 р. було зареєстровано 47 833 кримінальних правопорушень, учинених на підприємствах, установах та в організаціях [4]. Із них переважну більшість становлять злочини проти власності, і лише 23 459 (49 %) можна віднести до економічних злочинів, з них: 6 016 (13 %) складають привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, 2 955 (6 %) – злочини у сфері господарчої діяльності й 14 488 (30 %) – злочини у сфері службової діяльності. У 2017 р. було зареєстровано 52 903 кримінальних правопорушень, учинених на підприємствах, установах та в організаціях [5]. З них значну кількість продовжують становити злочини проти власності, а 30 669 (58 %) можна віднести до економічних злочинів, із них: 10 006 (19 %) складають привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем, 2 672 (5 %) – злочини у сфері господарчої діяльності й 17 991 (34 %) – злочини у сфері службової діяльності. Таким чином можна засвідчити тенденцію щодо збільшення економічної злочинності в

структурі кримінальних правопорушень, учинених на підприємствах, установах та в організаціях. У цілому серед зареєстрованих у 2017 р. кримінальних правопорушень, учинених на підприємствах, установах та в організаціях, найбільшу кількість складають кримінальні правопорушення, вчинені у таких сферах: державного управління й оборони, обов'язкового соціального страхування (21 %), оптової та роздрібною торгівлі, ремонту автотранспортних засобів і мотоциклів (15 %), інформації і телекомунікації (10 %), фінансової та страхової діяльності (8 %). Переважну кількість зареєстрованих у 2017 р. кримінальних правопорушень, учинених на підприємствах, установах і в організаціях, складають злочини невеликої тяжкості (40 %), 29 % – злочини середньої тяжкості, 28 % – тяжкі злочини й 3 % – особливо тяжкі злочини.

За останні п'ять років значно збільшилася кількість облікованих випадків легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. Якщо у 2013 р. було зареєстровано 16 випадків легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, то у 2014 р. – 17, у 2015 р. – 46, у 2016 р. – 50, а у 2017 р. – 108 [6]. Таке стрімке зростання кількості зареєстрованих випадків легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, можна пояснити не стільки погіршенням криміногенної обстановки в країні, скільки активізацією роботи правоохоронних органів у напрямку протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом.

Серед тенденцій економічної злочинності за останні десять років відмічається збільшення кількості кримінальних посягань, учинених з використанням інформаційно-телекомунікаційних технологій. Частина звичайних економічних злочинів перейшла до категорії кіберзлочинів. Так, привласнення або розтрата майна у банківських установах часто вчиняється шляхом внесення неправдивої інформації, яка обробляється в електронно-обчислювальних машинах, автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, що робиться особою, яка має право доступу до неї, наприклад бухгалтером або касиром-оператором. Легалізація доходів, одержаних злочинним шляхом, також часто вчиняється шляхом використання можливостей сучасних комп'ютерних технологій у фінансовій і банківській сферах. Цей злочин нерідко називають «кібервідмивання грошей». Використання комп'ютерних технологій для вчинення економічних злочинів підвищує їх суспільну небезпечність, продукує виникнення нових способів вчинення економічних злочинів, спрощує сам процес їх скоєння та маскування слідів економічних злочинів і розширює географію економічних правопорушень, нівелюючи при цьому традиційні державні кордони. На сьогодні кіберзлочинність стала одним із п'яти найпоширеніших економічних злочинів в Україні. Водночас опитування співробітників і топ-менеджерів українських компаній засвідчує, що 25 % організацій не мають відповідних політик і механізмів реагування на кіберзлочини [7].

Аналіз офіційної статистики за 2017 р. дозволяє дійти висновку, що загалом на економічні злочини припадає лише 6 % у структурі всієї

злочинності в Україні. Водночас для них залишається притаманним високий рівень латентності, який за різними підрахунками сягає 80–90 %.

Що стосується географії поширення економічної злочинності по регіонах України, то спостерігається тенденція її розповсюдження переважно в найбільш економічно розвинутих областях, а саме в Дніпропетровській, Одеській, Харківській, Запорізькій, Львівській та Вінницькій областях і в м. Києві. Луганську й Донецьку області, які традиційно входили до регіонів з високим рівнем економічної злочинності, через збройний конфлікт і, відповідно, зниження господарчої активності на їх території починаючи з 2014 р. до цього рейтингу не включено.

Поряд із цим слід звернути увагу на те, що економіка України залишається ураженою діяльністю організованих злочинних груп. Так, у 2017 р. правоохоронними органами України було виявлено 16 організованих злочинних угруповань економічної спрямованості [8]. Організована економічна злочинність залишається найбільш розповсюдженою у бюджетній і банківській сферах, вугільній промисловості та в сфері земельних правовідносин.

Ціна економічної злочинності складається з прямих матеріальних збитків від економічних злочинів, непрямих втрат – упущеної вигоди та витрат на кримінальну юстицію. Якщо витрати на кримінальну юстицію становлять близько 2 % від валового внутрішнього продукту нашої країни, то обчислення упущеної вигоди від економічної злочинності обчислити досить складно. Нематеріальні збитки від економічної злочинності полягають у зниженні інвестиційної привабливості та рівня захищеності економічних відносин, зменшенні конкурентоздатності вітчизняних виробників, монополізації ринку, зниженні активності ринкових відносин тощо. Отримати повну картину щодо розміру матеріальних збитків від економічної злочинності також неможливо через її високу латентність. Проте навіть деякі показники офіційної статистики можуть дати уявлення щодо їх розміру. Так, у 2017 р. офіційно встановлена сума доходів, здобутих злочинним шляхом, (за обвинувальними актами), становила майже 6,5 млрд грн., сума несплачених податків, зборів та інших обов'язкових платежів – 3,3 млрд грн., сума прихованого прибутку – майже 5 млн. грн., а вартість фальсифікованих і недоброякісних товарів – понад 7 млн грн. [2] Ураховуючи, що обсяг зареєстрованих економічних злочинів становить приблизно 10 % від реальної кількості економічних злочинів, то безпосередні матеріальні збитки від економічної злочинності можуть бути значно вищими. Для їх розрахунку фахівці використовують такі методи визначення економічних втрат, як визначення розбіжності між фактичними й офіційно врахованими трудовими ресурсами, розбіжності між витратами та доходами, аналіз співвідношення готівкових грошей і вкладів, методу попиту на гроші тощо [9, с. 191].

Спостерігаються значні зміни і в детермінаційному комплексі сучасної економічної злочинності в Україні. Останніми роками особливістю економічних детермінант цього виду злочинності в нашій державі є не

стільки наявність економічної кризи, яка є характерною ознакою України часів незалежності, а й помноження зазначених негативних тенденцій в економіці на політичні та соціальні проблеми, викликані наявністю збройного протистояння в східних регіонах країни. Так, зокрема, валовий внутрішній продукт України в 2014–2015 роках впав на 17,5 %. Крім того, розрив довгострокових економічних відносин із Російської Федерацією фактично призвів до катастрофічних наслідків для значної кількості підприємств у східних регіонах України, орієнтованих на східний ринок. Разом із тим переорієнтація промисловості та сільського господарства України до вимог, які висуваються до продукції в країнах Європейського Союзу, йде доволі низькими темпами. Лише з 2016 р. почалося повільне зростання ВВП України: у 2016 р. на 1,5 % й у 2017 р. на 2,1 % [10]. Проте навіть із темпами зростання економіки 3–4 % на відновлення до рівня передкризового 2013 р. необхідно як мінімум 4–5 років.

Серед економічних факторів аналізованого виду злочинності найбільш вагоме місце посідає низький рівень доходів населення в країні, що безпосередньо впливає на формування корисливої мотивації. За оцінками ООН на 2017 р. 80 % населення України живе за межею бідності. Крім того фактичний прожитковий мінімум більше ніж у двічі перевищує офіційний. Так, якщо в африканських країнах поріг бідності заявлений на рівні 1,25 долара США на день, то в Україні прожитковий мінімум становить 1,5 долара США на день. Таким чином тенденції щодо зuboжіння населення та подальшого збільшення прірви між багатими та бідними зберігаються.

Недоліки в регулюванні кредитно-фінансових відносин, лібералізація цін, різноманітні маніпуляції з процентними ставками на кредити, ставками оподаткування, значна бюрократизація процесів державних закупівель створили підґрунтя для зростання як економічної злочинності, так і тіньової економіки. Перехід з 1 серпня 2016 р. на електронні публічні закупівлі через систему ProZorro мало знизити кількість правопорушень у сфері державних закупівель. Проте на кінець 2017 р. фахівці вказують, що із запровадженням системи ProZorro рівень корупції під час державних закупівель так і залишився на рівні 75 %. Існує щонайменше 20 методів для її обману. Серед найпопулярніших способів обдурити систему називають: розрив контракту з переможцем під будь-яким приводом, обмеження термінів подачі заявок, заповнення документації під конкретного постачальника тощо [11].

Соціальні детермінанти залишаються вагомими факторами економічної злочинності в Україні. Починаючи з 2015 р. за результати глобального дослідження «Індекс соціального розвитку» Україна постійно переміщається вниз у рейтингу країн за рівнем життя: у 2015 р. Україна посідала 62 місце з 133 країн, у 2016 р. – 63 місце і в 2017 р. – 64 місце [12]. До традиційних соціальних детермінант економічної злочинності, пов'язаних із низьким матеріальним рівнем життя населення України, з 2014 р. додалася й соціально незахищеність внутрішньо переміщених осіб зі східних регіонів країни. На сьогодні кількість таких осіб становить близько

2 млн. Через відсутність суттєвої допомоги внутрішньо переміщеним особам з боку держави більшість із них залишається віч-на-віч зі своїми проблемами. Відсутність належної державної підтримки, наявність житлової невлаштованості та проблеми з працевлаштуванням призводять до долучення зазначених осіб до протизаконної економічної діяльності.

Суттєвим чинником економічної злочинності в Україні залишається й високий рівень безробіття населення. За даними Державної служби зайнятості рівень безробіття у 2015 р. становив 9,1 %, у 2016 р. – 9,9 %, а у 2017 р. – вже 10,1 % [13]. Така тенденція зберігається і в 2018 р. Через тривалий спад виробництва, що відбувається в багатьох галузях, постійно зростає кількість людей, які лише числяться на виробництві, а на практиці перебувають у неоплачуваних відпустках. Останні є фактично «тимчасовими» безробітними – резервом безробіття реального.

На сьогодні політичні й правові фактори є одними із провідних криміногенних детермінант економічної злочинності в Україні. Вони пов'язуються зі здійсненням незваженої державної політики у сфері економіки, гальмуванням економічних реформ, недосконалістю правової бази протидії економічній злочинності та значними недоліками в регулюванні економічних відносин, зокрема наявністю прогалин і колізій окремих його положень. Яскравою демонстрацією останніх є майже повна відсутність регулювання ринку Біткоінів – позадержавної платіжної системи та одночасно розрахункової одиниці в цій мережі, яка забезпечує функціонування й захист системи, використовуючи криптографічні методи. Відсутність консолідованої позиції щодо регулювання ринку Біткоінів в Україні та штучне затягування в ухваленні відповідних нормативно-правових актів призводить до використання цієї криптовалюти у злочинах у сфері економіки та в корупційних схемах.

Відсутність чітких орієнтирів і наявність суттєвих перекосів у державній економічній політиці розкривають значні можливості для здійснення кримінального лобізму у вказаній сфері. Так, монополізація провідних галузей економіки та зрощування олігархічних кланів із державно-управлінським апаратом створюють можливості для ухвалення ситуативних нормативно-правових актів у сфері економіки під конкретних виробників або конкретні галузі економіки, порушуючи при цьому принципи вільної конкуренції як основи сучасної ринкової економіки.

Суттєвою проблемою у зазначеному аспекті також є значні хиби у механізмі реалізації нормативно-правових актів, що регулюють відносини у сфері господарської та правоохоронної діяльності. Продовжують існувати відповідні прогалини у законодавчому забезпеченні протидії злочинності у сфері економіки, а саме: відсутність ухвалення законів України «Про профілактику злочинів» і «Про боротьбу з економічною злочинністю» й у цілому Державної комплексної програми профілактики правопорушень, а також належного фінансування виконання вже існуючих державних програм, планів і заходів та реалізації відповідних концепцій, наприклад Концепції державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до

2020 р., схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 29 березня 2017 р. № 217-р, і стратегій, наприклад Стратегії розвитку системи запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення на період до 2020 р., схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1407-р, Зasad державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки, затвердженої Законом України від 14 жовтня 2014 р. № 1699-VII, Стратегії кібербезпеки України, затвердженої Указом Президента України від 15 березня 2016 р. № 96/2016), спрямованих на детінізацію вітчизняної економіки та зниженню рівня економічної злочинності в країні.

До найбільш вагомих організаційно-управлінських факторів економічної злочинності в Україні продовжують відносити корупцію. За даними міжнародної неурядової організації «Transparency International», яка розраховує індекси корупції у 180 країнах світу, Україна у 2010 р. посіла 134 місце, у 2013 р. – 144 місце, у 2017 р. – 130 місце. Таким чином, незважаючи на майже докорінну зміну в системі протидії корупції в Україні, які відбулися за останні чотири роки під тиском міжнародної спільноти, рівень корупції залишається на досить високому рівні, що створює передумови для криміналізації організаційно-управлінської діяльності у сфері економіки.

Вкрай актуальним в детермінаційному комплексі економічної злочинності залишається питання приватизації державних підприємств. З одного боку, існуючі державні активи – це масштабне джерело корупції, оскільки більшість із них працюють в інтересах окремих бізнес-груп, з іншого боку, велика частка є просто збитковими.

За своїми розмірами державний сектор України є одним із найбільших у Європі. В Україні функціонує понад 4000 суб'єктів господарювання державної власності. У 2015 р. Кабінет Міністрів України затвердив перелік об'єктів державної власності, що підлягають приватизації, до якого було включено понад 300 таких державних об'єктів. Світовій практиці відомі позитивні приклади приватизації в таких країнах, як Великобританія, Канада, Мексика та Польща, проте в них процес приватизації відбувався доволі поступово, тоді як в Україні уряд змушений продавати підприємства за демпінговою ціною 0,68 млрд дол. США за 300 підприємств за значно стисліші строки. Тут відіграють роль і військовий конфлікт на сході країни, й економічна криза, наслідком якої є необхідність шукати додаткові джерела надходжень до державного бюджету [14]. Таким чином, відсутність належного регулювання суспільних відносин у сфері приватизації можна вважати окремою організаційно-управлінською детермінантою економічної злочинності в Україні.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Аналіз поточних кількісних і якісних показників економічної злочинності та порівняння з відповідними даними за попередні роки загалом засвідчують наявність низки негативних тенденцій у поширенні економічних злочинів в

Україні. Хоча відповідно до офіційної статистики частка економічних злочинів у структурі злочинності в нашій державі становить лише 6 %, прямі та непрямі збитки від них становлять мільярди гривень щорічно. Значні прогалини в регулюванні економічних відносин, неефективність контролю за сферою державних закупівель, лобювання інтересів конкретних виробників, низька ефективність ужитих державою антикорупційних заходів і відсутність комплексної нормативно-правової бази протидії економічній злочинності призводять до неефективності спорадичних антикриміногенних заходів у вказаній сфері. Окрім того, негативні тенденції економічної злочинності в Україні значно посилюються завдяки впливу низки економічних, соціальних і політичних детермінант, безпосередньо пов'язаних із наявністю збройного конфлікту на сході України. Убачається, що встановлені тенденції економічної злочинності мають бути враховані під час розробки комплексної стратегії протидії цьому виду злочинності як важливого інструменту забезпечення економічної безпеки держави та поліпшення добробуту її громадян.

СПИСОК БІБЛІОГРАФІЧНИХ ПОСИЛАНЬ

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 6 травня 2015 року «Про Стратегію національної безпеки України» : указ Президента України від 26.05.2015 № 287/2015 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/287/2015> (дата звернення: 01.09.2018).
2. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення за січень – грудень 2017 р. // Генеральна прокуратура України : офіц. сайт. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113281&libid=100820&c=edit&_c=fo (дата звернення: 01.09.2018).
3. Мельник В., Гаруст Ю. Як в Україні карають за економічні злочини. *Іскра*. URL: <http://iskra.kiev.ua/iskra.html?act=article&id=18371> (дата звернення: 01.09.2018).
4. Звіт про кримінальні правопорушення, вчинені на підприємствах, установах, організаціях за видами економічної діяльності за січень – грудень 2016 р. // Генеральна прокуратура України : офіц. сайт. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=112757&libid=100820&c=edit&_c=fo (дата звернення: 01.09.2018).
5. Звіт про кримінальні правопорушення, вчинені на підприємствах, установах, організаціях за видами економічної діяльності за січень – грудень 2017 р. // Генеральна прокуратура України : офіц. сайт. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113285&libid=100820&c=edit&_c=fo (дата звернення: 01.09.2018).
6. Звіт про протидію легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, за 12 місяців 2017 р. // Генеральна прокуратура України : офіц. сайт. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113279&libid=100820&c=edit&_c=fo (дата звернення: 01.09.2018).

7. Україна. Всесвітній огляд економічних злочинів. Кіберзлочини в центрі уваги. Грудень 2011 р. URL: https://www.pwc.com/ua/uk/press-room/assets/gecs_ukraine_ua.pdf (дата звернення: 01.09.2018).

8. Звіт про результати боротьби з організованими групами та злочинними організаціями за січень-грудень 2017 р. // Генеральна прокуратура України : офіц. сайт. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=113287&libid=100820 (дата звернення: 01.09.2018).

9. Мельничук Т. В. Ціна економічної злочинності: проблемні аспекти визначення та застосування. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Юриспруденція*. 2013. № 5. С. 189–193.

10. Коментар Національного банку України щодо зміни реального ВВП у 2017 році // Національний банк України : офіц. сайт. URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=66364139&cat_id=55838 (дата звернення: 01.09.2018).

11. Ромен О. Пік системі «ProZorro»: 1001 можливість обдурити систему. URL: https://www.pwc.com/ua/uk/press-room/assets/gecs_ukraine_ua.pdf (дата звернення: 01.09.2018).

12. Індекс соціального розвитку 2017. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/unemploy/2017> (дата звернення: 01.09.2018).

13. Рівень безробіття в Україні. URL: <https://www2.deloitte.com/ua/uk/footerlinks/newsroom/deloitte-research/social-progress-index.html> (дата звернення: 01.09.2018).

14. Дем'яненко Л. Приватизація стратегічних підприємств: піар-хід чи реальні інвестиції. URL: http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1970:privatizatsiya-strategichnikh-pidpriemstv-2&catid=157&Itemid=499 (дата звернення: 01.09.2018).

Стаття надійшла до редакції 02.09.2018.

Ксенія Владимировна ЮРТАЕВА,

кандидат юридических наук

(Харьковский национальный университет внутренних дел, Харьков)

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ ПРЕСТУПНОСТИ В УКРАИНЕ

На основе анализа количественных и качественных показателей экономической преступности в статье определены тенденции экономической преступности в Украине. Проанализированы изменения в детерминационном комплексе экономической преступности в Украине за последние пять лет. Делается вывод о необходимости учета установленных тенденций экономической преступности при разработке комплексной стратегии противодействия этому виду преступности.

Ключевые слова: *экономическая преступность, тенденции, количественные и качественные показатели, детерминанты, противодействие.*

Kseniia V. YURTAYEVA,

Ph. D. in Law,

(Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine)

CONTEMPORARY TENDENCIES OF ECONOMICAL CRIME IN UKRAINE

Based on the analysis of quantitative and qualitative indicators of economical crime the article ascertains tendencies of economical crime in Ukraine. It analyses changes in determinative complex of economical crime in Ukraine within the last five years. The article emphasizes the need to take into account ascertained tendencies of economical crime at elaboration a complex strategy of counteracting crime analyzed.

Key words: *economical crime, tendencies, quantitative and qualitative indicators, determinants, counteraction.*